

RAUTALAMPI

**RAUTALAMMIN KUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2025
TARKASTUSLAUTAKUNTA
9.6.2026**

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Kuntastrategian 2022–2025 tavoitteiden toteutuminen	5
3. Toimintakertomus	7
4. Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutuminen	8
a) 130 Tilintarkastus	9
b) 18 Luottamushenkilöhallinto	10
c) 170 Yleishallinto	11
d) 180 Taloushallinto	11
e) 1120 Työllistämistukityöt (Talousarviossa: Yleishallinto, Työllisyyspalvelut)	11
f) 26 Elinkeinotoimi	12
g) 270 Maaseututoimi	12
h) 404 Sivistyksen hallinto	12
i) 410 Perusopetus	12
j) 420 Lukio	13
k) 440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus	13
l) 450 Joukkoliikenne	13
m) 453 Varhaiskasvatus	13
n) 454 Esiopetus	13
o) 460 Nuorisotoimi	14
p) 450 Liikuntatoimi	14
q) 480 Kirjasto	14
r) 490 Kulttuuritoimi	14
s) 500 Hallinto, Tekninen lautakunta	14
t) 510 Jätehuolto	15
u) 520 Vesihuolto	15
v) 540 Kiinteistöt	16
w) 545 Ravintokeskus	16
x) 550 Varikko	16
y) 560 Liikenneväylät	16
z) 570 Maankäytön suunnittelu	17

å)	580 Ympäristönsuojelu (Talousarviossa: Ympäristöterveydenhuolto).....	17
ä)	590 Rakennusvalvonta	17
5.	Talousarvion tytär- ja osakkuusyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen	18
a)	Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy	18
b)	Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit.....	19
c)	Rautalammin Kehitys Oy	19
d)	As Oy Tiinari.....	19
e)	As Oy Lupsakas	19
f)	As Oy Rautalammin Kuusitie 3.....	20
g)	Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo.....	20
h)	As Oy Rautalammin Lassilanpolku.....	20
i)	Kehitysyhtiö SavoGrow Oy	20
j)	Istekki Oy.....	20
k)	Sansia Oy	20
6.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	20
7.	Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta.....	21
8.	Kunnanhallituksen päätökset.....	21
9.	Tarkastuslautakunnan arvio kunnan taloudesta.....	22
a)	Tuloslaskelma ja investointiosan toteutuminen.....	22
b)	Rahoituslaskelmaosan toteutuminen	25
10.	Tilintarkastus ja sen tulokset	25
11.	Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	30

1. Johdanto

Tämä arviointikertomus on tarkastuslautakunnan käsitys siitä, miten kunnanhallitus, muut kunnan viranomaiset ja kunnan tytäryhtiöt ja osakkuusyhteisöt ovat onnistuneet kunnan valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisessa vuonna 2025. Arviointikertomuksessa arvioidaan lisäksi sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä ei tässä arvioida erikseen, koska kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Nämä tehtävät on määrätty tarkastuslautakunnalle kuntalain 121 §:ssä. Lisäksi tarkastuslautakunta on toteuttanut sille kunnan hallintosäännössä 69–71 §:ssä asetetut tehtävät.

Arviointikertomuksessa kiinnitetään tavoitteiden arvioinnin osalta erityisesti huomiota siihen, mitkä tavoitteet eivät ole toteutuneet tai ovat toteutuneet vain osittain.

Tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat hoitaneet kunnanvaltuuston 10.6.2026 nimeämät henkilöt:

Varsinainen jäsen

Satu Pirhonen, pj.¹

Assi Mensonen, vpj.

Jouni Juhala, siht.⁴

Päivi Eklund

Seppo Hänninen⁶

Henkilökohtainen varajäsen

Anni Pihl²

Anne-Mari Pynnönen³

Teuvo Gråsten⁵

Jouni Lund

Raili Kokoi⁷

Tarkastuslautakunta laati arviointityölleen arviointisuunnitelman valtuustokaudelle 2025–2028.⁸ Se käsiteltiin valtuustossa 24.2.2026, §16. Lisäksi lautakunta laati arvioinnin työsuunnitelman 2026, jota se on aktiivisesti päivittänyt ja seurannut kuulemisten ja arviointityön muun sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tarkastuslautakunta päätti hoitaa itsenäisesti sihteerin tehtävät ja näin ohjata taloudellisia resursseja itse arviointityöhön. Kokouksissa ja arviointikertomuksen teknisen lautakunnan alaisissa asioissa sihteerinä on toiminut Jouni Juhala, muilta osin arviointikertomuksen koostajana

¹ Osallisuusjävi tekninen lautakunta

² Osallisuusjävi hyvinvointilautakunta

³ Osallisuusjävi tekninen lautakunta ja varajäsen hyvinvointilautakunta, johon ei ole osallistunut 2025.

⁴ Osallisuusjävi elinvoimatyöryhmä, yhteisöjävi Asumonhankinta Oy ja Oikarilan teollisuushallit kiinteistö Oy

⁵ Osallisuusjävi tekninen lautakunta

⁶ Osallisuusjävi keskusvaalilautakunta

⁷ Osallisuusjävi ympäristölautakunta

⁸ Linkki: [Arviointisuunnitelman valtuustokaudelle 2025–2028](#)

on toiminut puheenjohtaja. Puheenjohtaja on valmistellut lautakunnan kokoukset ja antanut päätösehdotukset. Tilintarkastaja Jarmo Raadin osallistuminen kaikkiin lautakunnan kokouksiin on mahdollistettu.

Vuoden 2025 arvioinnissa painopistealueet ovat olleet hallinto ja tekninen osasto. Arviointityössään lautakunta on noudattanut arviointisuunnitelmassa kuvattuja periaatteita, menetelmiä sekä arviointikohteita ja -kriteereitä. Arvioinnissa on tarkasti huomioitu lautakunnan jäsenien sekä tunnistetut pysyvät esteellisyydet että mahdolliset asiakohtaiset esteellisyydet.

Tarkastuslautakunta on valvonut kuntalain 84 §:ssä tarkoitettujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtinut sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta ajantasaisina kunnan verkkosivuilla. Sidonnaisuusilmoitukset annettiin kunnanvaltuuston tietoon 11.11.2025 (§ 119).

Tarkastuslautakunta käsitteli kunnanhallituksen ja lautakuntien antamat selvitykset kunnanvaltuustolle vuoden 2024 arviointikertomukseen kokouksissaan 25.11.2025 (§83) ja 17.12.2025 (§88). Kunnanvaltuustossa ne käsiteltiin 11.11.2025 (§107 ja § 108) ja 16.12.2025 (§ 135).

2. Kuntastrategian 2022–2025 tavoitteiden toteutuminen

Oleellinen osa strategiaprosessia on strategian toteutumisen seuranta ja arviointi. Vuosien 2022–2025 strategiassa on sitouduttu seuraamaan erityisesti strategisten projektien käynnistymistä ja etenemistä sekä arvioimaan (raportoimaan) toteutumista vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian toimeenpanevia projekteja on määritetty kymmenen kappaletta.⁹

Vuodelta 2025 toimeenpanevista projekteista löytyy hajanaisesti tietoa toimintakertomuksen sisältä ja 28.5.2026 hallitukselta saadussa raportissa mittareiden toteutumisen yhteydessä. Esimerkiksi strategian projektista ”Kansallispuiston (luonnon) hyödyntämistä lähdetään monipuolistamaan ja vahvistamaan laajassa ylikunnallisessa yhteistyössä” ei kerrota.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että hallitus ei ole raportoinut strategian toimeenpanevia projekteja siten, kuin strategia velvoittaa ja esittää, että hallitus laatii strategian mukaisen arvioinnin kaikista kymmenestä strategisesta projektista. Arvioinnissa tulee esittää asiat konkreettisesti ja avoimesti huomioiden myös strategiaan määritettyjen arvojen toteutuminen.**

Tarkastuslautakunta pyysi 7.5.2026 (§ 55) kunnanhallitukselta itselleen strategian 2022–2025 toteutumisesta raportin, koska kaikkia strategian mittareiden toteumatietoja ei ilmennyt tilinpäätöksestä eikä toimintakertomuksesta. Hallitus käsitteli raporttia kokouksessaan 25.5.2026, mutta raporttia ei toimitettu tarkastuslautakunnalle pyydettyssä ajassa 27.5.2025 mennessä. Tarkastuslautakunta sai raportin asian esille ottamisen jälkeen 28.5.2026.

⁹ Lähde [Rautalampi strategia 2022–2025](#)

Seuraavaan taulukkoon 1. on kirjattu kuntastrategian painopisteet ja niiden toteutumista arvioidaan strategiassa määritetyillä mittareilla.

Taulukossa käytetyt merkinnät ovat:

- T = tavoite toteutui, väri vihreällä
- Osa = tavoite toteutui osittain, väri keltaisella
- Ei = tavoite ei toteutunut, väri punaisella

Viimeisessä sarakkeessa näkyvä numero viittaa siihen, että taulukon alapuolella on kyseiseen arviointikohtaan liittyvää tarkastuslautakunnan tekstiä ao. numerolla otsikoituna.

Taulukko 1. Kuntastrategian 2022–2025 tavoitteiden toteutuminen

Strategian painopiste	mittareita, kpl	toteuma	viite alle
Tasapainoinen kuntatalous	5	T	1
Joustava työ ja asuminen	6	Osa	2
Elinvoima ja hyvinvointi	7	Osa	3
Viestintä ja vuorovaikutteisuus	6	Osa	4

- 1) Tavoite toteutui hyvin. Mittariin verrokkikuntien taloustiedot ei annettu vertailutietoja, myöskään tavoitetta ei ollut tälle mittarille asetettu.
- 2) Mittareille ei ole asetettu lähtö- ja tavoitearvoja. Vapaa-ajan asukkaiden määrään vastataan rakennusten eikä henkilöiden määrällä. Uuteen strategiaan liittyvä asukaskysely toteutettiin, mutta raportissa mainitusta asumisen kehittämisen kyselystä ei ole tarkempaa tietoa mihin sillä viitataan ja missä tulokset ovat esillä.
- 3) Mittareille ei ole asetettu lähtö- ja tavoitearvoja, eikä kaikille toteuma-arvoja.
- 4) Mittareille ei ole asetettu lähtö- ja tavoitearvoja.
  - Mittariin ”kuntalaisilta viestinnästä saatu palaute” liittyen tarkastuslautakunnalla ei ole tiedossa, että kuntalaisilta olisi kerätty palautetta läpi vuoden 2025.
    - **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että keväällä 2025 toteutetun kuntastrategiakyselyn mukaan vain 21 % vastaajista koki voivansa vaikuttaa kunnan asioihin ja 66 % koki vaikutusmahdollisuutensa heikoiksi. Päätöksenteon avoimuus ja tiedottamisen parantaminen nähtiin yhtenä tärkeimmistä kehittämiskoh-teista.**¹⁰

¹⁰ Lähde: <https://www.rautalampi.fi/uutiset/kuntastrategiatyo-kerasi-kuntalaisten-ajatuksia-osallistava-ilta-kirjaston-kivijalassa/>

- Viimeisimmässä Kuntaliiton teettämässä Kuntalaistutkimus 2024:ssa vain 15 % rautalampilaisista vastaajista (n 117/350) oli sitä mieltä, että kunnassa päätettävistä asioista viestitään kuntalaisille riittävän ajoissa ja vain 18 %:n mielestä kunnan päätöksenteko on oikeudenmukaista.¹¹ Vertailuna vuoden 2020 vastaavaan tutkimukseen tyytyväisyys päätöksistä tiedottamiseen oli 43 % ja päätöksenteon oikeudenmukaisuuteen 25 %.¹² Molemmissa on siis ollut merkittävää laskua edellisen valtuustokauden aikana.
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että jää epäselväksi, mitä olivat toimintakertomuksessa mainitut useat kuntalaisille suunnatut kuntalaisillat, joita kunnan kerrotaan järjestäneen vuonna 2025.** (s. 10)
- **Tarkastuslautakunnan arvio strategian toteuttamisesta teknisen toimen osalta:** Tarkastuslautakunta kantaa huolta, onko kaikkia hankintoja sitoneet strategian mukaiset ympäristö- ja ilmastotavoitteet.

3. Toimintakertomus

Toimintakertomuksen sisältövaatimukset määrittyvät pitkälti lainsäädännön kautta. Rautalammin kuntastrategiassa vuosille 2022–2025 yhtenä neljästä painopisteestä on viestintä ja vuorovaikutteisuus sekä avoimuus yhtenä arvoista. Toimintakertomuksessa kunnan on mahdollista viestiä vaadittava sisältö selkeästi ja ymmärrettävästi kaikille eri sidosryhmille.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkossa toimintakertomuksessa tulee kirjoittaa selkeästi ja avoimesti auki se, miten kukin siinä kuvattu asia on käytännössä tehty tai onko se jäänyt tekemättä, onko havaittu puutteita tai ongelmia sekä kerrotaan auki tehdyt kehittämistoimet ja asioihin vaikuttaneet syyt.**

Tilinpäätöksessä ei esitetä vertailutietoja muun muassa kunnan veroprosenttien (s. 15) ja lainojen (s. 56) osalta.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että vertailutietojen esittäminen on tärkeää, jotta lukija pystyy hahmottamaan asioiden kehityksen.**

¹¹ Lähde: <https://www.rautalampi.fi/uutiset/kuntalaistutkimus-2024-tuloksia-suomen-kunnista-ja-rautalampilta/>

¹² Lähde: https://www.rautalampi.fi/wp-content/uploads/2021/04/Kuntalaistutkimuksen_tuloksia.pdf

4. Talousarvion sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kunnanvaltuusto oli talousarviossa asettanut vuodelle 2025 sitovat tavoitteet ja niiden toteutumisen arvioimiseksi tunnusluvut ja mittarit.

Kunnanhallitus raportoi osastojen tavoitteiden kehittymisestä valtuustolle välitilinpäätöksillä:

- 19.8.2025 tammi-huhtikuu 2025
- 11.11.2025 tammi-elokuu 2025

Välitilinpäätöksissä teknisen osaston talouden seurantaraportit perustuivat vuoden 2024 tavoitteisiin eivätkä valtuuston talousarviossa 2025 hyväksymiin tavoitteisiin. Näin tapahtui toimintojen 500 hallinto, 520 vesihuolto, 540 kiinteistöt, 545 ravintokeskus ja 590 rakennusvalvonta osalta. Lisäksi vuoden 2025 tilinpäätöksen valmistelussa oli käytetty pohjana vanhaa, vuoden 2024 mukaista rakennetta, vaikka tilinpäätöksen olisi tullut perustua kunnanvaltuuston hyväksymään vuoden 2025 talousarviopohjaan ja siinä asetettuihin sitoviin tavoitteisiin. Myös hallinto-osaston alaisia työllisyyspalveluja koskevat tavoitteet oli muutettu tilinpäätöksessä (KH 27.4.2025).

Tarkastuslautakunnan pyydettyä selvitykset tapahtuneista sekä talousarvion tavoitteiden mukaiset toteumat yllä mainittujen toimintojen osalta (§59), ne on korjattu tilinpäätökseen (KH 25.5.2026).

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkossa dokumentaatiossa tulee noudattaa erityistä järjestelmällisyyttä ja tarkkuutta, jotta välttyttäisiin niukkojen resurssien tuhlaamiselta ylimääräisellä työllä ja kokouksilla.**
- **Tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätökseen kirjataan jokaisen toiminnon kohdalle näkyviin ao. toiminnolle asetetut mittarit ja tunnusluvut sekä niiden lähtö- ja tavoitearvot. Näin lukijat saavat suoraan nämä tärkeät tiedot ilman, että niitä pitää erikseen etsiä talousarviosta. Tämä helpottaa myös viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden työtä ja pienentää riskiä unohtaa nämä asiat.**

Sitovista tavoitteista arvioitiin kokonaan toteutuneeksi 65 kappaletta (75 %), osittain toteutuneeksi 19 kappaletta (22 %) ja ei lainkaan toteutuneeksi 3 kappaletta (3 %) (katso taulukko 2. seuraavalla sivulla).

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että kokonaisuutena sitovat tavoitteet toteutuivat hyvin, joskin tavoitteiden toteuman arviointia hankaloittivat muun muassa mittareiden ja tunnuslukujen lähtö-, tavoite- ja/tai toteuma-arvojen puuttuminen useiden tavoitteiden kohdalla sekä muut myöhemmin kuvatut ongelmat.**

Taulukko 2. Sitovien tavoitteiden toteutuminen toiminnoittain vuoden 2025 tilinpäätöksessä.

Toiminto	kpl	Toteutui	Osittain	Ei
130 Tilintarkastus	2	2		
18 Luottamushenkilöhallinto	4	2	2	
170 Yleishallinto	3	2	1	
180 Taloushallinto	3	1	2	
1120 Työllistämistukityöt	4	3	1	
26 Elinkeinoitoimi	4	2	2	
270 Maaseututoimi (maaseutulautakunnan tavoitteet)	0			
404 Sivistyksen hallinto	3	2	1	
410 Perusopetus	3	3		
420 Lukio	3	2		1
440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus	3	3		
450 Joukkoliikenne	3	3		
453 Varhaiskasvatus	3	3		
454 Esiopetus	3	3		
460 Nuorisotoimi	3	3		
450 Liikuntatoimi	3	3		
480 Kirjasto	2	1	1	
490 Kulttuuritoimi	3	3		
500 Teknisen toimen hallinto	4	2	2	
510 Jätehuolto	3	3		
520 Vesihuolto	6	3	3	
540 Kiinteistöt	4	2	2	
545 Ravintokeskus	3	3		
550 Varikko	3	2	1	
560 Liikenneväylät	3	3		
570 Maankäytön suunnittelu	2	1	1	
580 Ympäristönsuojelu	4	3		1
590 Rakennusvalvonta	3	2		1
KAIKKI YHTEENSÄ	87	65	19	3

Talousarvion toteutumisvertailussa noudatetaan talousarvion ja tilinpäätöksen esitystapaa. Kussakin taulukossa on ensin kerrottu valtuuston ao. toiminnolle asettama tavoite. Toisessa sarakkeessa näkyy arviointi siitä, onko tavoite toteutunut. Kolmannen sarakkeen numero viittaa taulukon alla kyseiseen tavoitteeseen liittyvään tekstiin.

a) 130 Tilintarkastus

Tilinpäätös 2024 (tasapainoinen kuntatalous)	T	1
Tilintarkastussuunnitelman toteuttaminen	T	

- 1) Tilinpäätöksen 2024 hyväksyminen viivästy, koska valtuuston käsittelyssä 10.6.2025 siinä todettiin lukuisia ja merkittäviä virheitä. Tilinpäätös saatiin uudelleen valtuuston käsitte-lyyn 11.11.2025, jolloin se hyväksyttiin.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätös 2024 ei toteutunut tarkoituksenmukaisella tavalla eikä lakisääteisessä aikataulussa. Tilinpäätöksen virheiden korjaaminen ja korjaaminen aiheuttivat eri tahoille runsaasti lisätyötä kustannuksiin ja sekavan tilanteen kunnassa.**

b) 18 Luottamushenkilöhallinto

Tasapainoinen kuntatalous	T	
Kuntastrategian päivitys/uusiminen	T	1
Osallisuuden, vuorovaikutuksen lisääminen sekä kunnan kehittämiseen osallistuvat kuntalaiset.	Osa	2
Hyvä päätöksentekokulttuuri.	Osa	3

1) Kuntastrategia 2026–2029 ei käynyt strategiaprosessissa luvutulla avoimella lausuntokierroksella ennen sen hyväksymistä valtuustossa.

- **Tarkastuslautakunta kehottaa erityiseen tarkkuuteen siinä, että kuntalaisille, vapaa-ajanasukkaille ja muille osallisille annetuista lupauksista pidetään kiinni. Näin voidaan parantaa eri osapuolten kokemaa luottamusta.**

2) **Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntalaisten vuorovaikutuksen ja osallisuuden lisääntyminen jää tässä kohden epäselväksi, koska sille ei ollut asetettu selkeää mittaria.** (Katso myös kpl 2 kohta 4).

3) Vuosittaista arviointikeskustelua ei pidetty. Viisi kuukautta myöhästynyt tilinpäätös 2024 ja siihen liittynyt epämääräinen tiedottaminen eivät kehittäneet kuntakuvaa myönteiseen suuntaan. Käsiteltävien asioiden valmistelu ontui, esimerkiksi valtuustossa joulukuussa 2025 hyväksytty talousarvio 2026 sisälsi useita virheitä, joista osa on edelleen korjaamatta 9.6.2026. Asiakirjojen eri versioita on tallennettu ja julkaistu samalla nimellä, mikä aiheuttaa sekaannusta asioiden käsittelyssä ja niihin perehtymisessä. Valtuuston käsittelyissä on jouduttu palauttamaan useita asioita takaisin valmisteluun.

- **Tarkastuslautakunta kehottaa kaikkia toimielimiä noudattamaan hallintosäännön 146 §:ää ja hyvää hallintotapaa pöytäkirjojen laatimisessa. Pöytäkirjaan mahdollisesti jääneen virheen oikaisusta päätetään seuraavassa ao. toimielimen kokouksessa.**
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että huolimaton asioiden valmistelu ja dokumenttien nimeäminen lisää niin luottamushenkilöiden kuin viranhaltijoidenkin työmäärää ja kustannuksia, mikä ei ole tuloksellista eikä tarkoituksenmukaista toimintaa eikä lisää luottamusta avoimeen päätöksentekoon.**

c) 170 Yleishallinto

Kuntavaalien ja aluevaalien organisointi ja moitteeton läpivienti (demokratia).	T	
TE-uudistus, yhteistyö työllisyysalueen: toimivat käytänteet, sujuva asiakaspalvelu yhdessä kunnan täydentävien palveluiden kanssa. Kustannusten hallinta. (elinvoima)	T	
Uuden valtuuston ja luottamushenkilöiden perehdytys.	Osa	1

1) Koulutuksiin osallistuneiden lukumäärämittarilla mitattuna toteutui vain osittain.

d) 180 Taloushallinto

Toimivat taloushallinnon palvelut uuden yhteistyökumppanin kanssa.	T	
Taloushallinnon toteutuminen oikein ja ajallaan päätöksenteon tueksi. (talouden tasapaino)	Osa	1
Digiturvaohjelma arjen työkaluna tietoturva/suoja-asioissa.	Osa	

1) Kustannukset ylittyivät suhteessa talousarvioon. Tilinpäätöksen 2025 hallituksen hyväksyminen myöhästyi neljä viikkoa lakisääteisestä aikataulusta. 27.4.2026 hallituksen allekirjoittamassa tilinpäätöksessä todettiin tarkastuslautakunnassa sekä tilintarkastuksessa tarpeita lisäselvityksille. Havaittujen virheiden vuoksi hallitukselle tuli 25.5.2026 allekirjoitettavaksi uusi, korjattu versio tilinpäätöksestä 2025, johon viimeiset tekniset korjaukset tulivat 3.6.2026.

- **Tarkastuslautakunta pyytää hallitukselta yksityiskohtaisen selvityksen siitä, mitkä seikat aiheuttivat tilinpäätöksen 2025 viivästymisen ja mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy taloushallinnon toimivuuden ja virheettömyyden parantamiseksi.**

e) 1120 Työllistämistukityöt (Talousarviossa: Yleishallinto, Työllisyyspalvelut)

Aiempaa tiiviimmän yhteistyön kehittäminen ja käynnistäminen pikaisen työllistymisen mahdollistamiseksi yhteistyössä paikallisen yritystoiminnan kanssa elinvoimalupauksen ja kuntastrategian mukaisesti.	T	
TE24-uudistuksen myötä Kuopion työllisyysalueen kanssa tehtävän yhteistyön vakiinnuttaminen toimivaksi yhteistyökäytänteeksi asiakasohjauksen työparimallilla. Tieto työnhakija-asiakkuuden käynnistymisestä pyritään saamaan Kuopion työllisyysalueelta välittömästi rautalampilaisen henkilön ilmoittauduttua työnhakijaksi tai työvoimaviranomaisen havaittua työnhakija asiakastiedoistaan.	Osa	
Omien täydentävien työllisyyspalvelujen keinoin turvataan kuntalaisille pikainen ja asiantunteva ohjaus/neuvontapalvelu sekä koordinointi laaja-alaisen verkostoyhteistyön palvelujen toteutumiseksi HVA:n, KELA:n, työeläkevakuutuksen, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	T	
Työllisyyspalvelujen lisäksi maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden työllistymistä ja kotoutumista tuetaan ensisijaisesti yhteistyössä kunnan kotoutumispalvelujen sekä SavoGrown-hankkeiden kautta.	T	

- Tarkastuslautakunta ei voi arvioida ovatko tunnusluvut ja mittarit toteutuneet, koska niille ei ole asetettu talousarviossa tavoitearvoja, joihin toteumia voisi verrata.

f) 26 Elinkeinotoimi

Yrityspalveluiden tuottaminen tehokkaina lähipalveluina: Toimivien yritysten kehittämishankkeiden edistäminen, alkavien yritysten neuvonta ja omistajanvaihdosten edistäminen (Kuntastrategia)	Osa	1
Vihreän siirtymän investointien edistäminen Rautalammin kunnassa (Kuntastrategia)	T	
Työvoiman saatavuuden, ammatillisen koulutuksen, kotoutuspalveluiden kehittäminen, jotta turvataan yritysten työvoiman saatavuus lähivuosina (Kuntastrategia)	Osa	2
Vuokra-asumisen kehittäminen, jotta mahdollistetaan uusien asukkaiden sijoittautuminen paikkakunnalle (Kuntastrategia)	T	

- 1) Määrällisistä tavoitteista osa on jäänyt hieman vajaaksi.
- 2) Tilinpäätöksestä ei ilmene millä tavoin tavoitteet ovat toteutuneet ammatillisen koulutuksen ja kotoutuspalveluiden osalta.

g) 270 Maaseututoimi

Kunnan talousarviossa ei ollut asetettu tälle kunnan omia tavoitteita.		
--	--	--

- Tarkastuslautakunta toteaa, että maaseututoimelle tulee harkita kunnan omien tavoitteiden asettamista.

h) 404 Sivistyksen hallinto

Tuki toimialan kehittämisprosesseille, erityisesti UKK3.0 ja varhaiskasvatuksen arjen sujuvuus (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi, viestintä ja vuorovaikutus; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)	T	
Laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta hyvinvointitavoitteiden kirkastaminen seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja uuteen kuntastrategiaan (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet)	T	
Työryhmätyöskentelyn tehostaminen	Ei	

i) 410 Perusopetus

Toiminnallisesti kestävä ja taloudellisen perusopetuksen luominen	T	1
Henkilöstön sitouttaminen ja jaksamisen tukeminen.	T	
Oppilaiden osallisuuden, kouluun sitoutumisen ja hyvinvoinnin tukeminen.	T	

- 1) Perusopetuksessa tehdyillä ratkaisulla on pystytty säästämään 254.518 tuhatta vuoteen 2024 verrattuna ja 367.254 tuhatta vuoden 2025 talousarvioon verrattuna.

Mittareille ja tunnusluvuille ei ole määritetty lähtö- ja tavoitearvoja. Mittareista henkilöstön sairauslomapäivät ja kustannus/oppilas ei ole julkaistu toteumatietoa tilinpäätöksessä.

- Tarkastuslautakunta ehdottaa, että jatkossa tunnusluku toimintakate/peruskoulun oppilas näky toimintakate-taulukoissa.

j) 420 Lukio

Opiskelijamäärä syksyllä 2025 vähintään 110.	T	
Yhteisiä opintojaksoja Vesannon ja Suonenjoen kanssa vähintään 18 kpl.	Ei	
Hyvinvointikyselyt opiskelijoille 2 kertaa ja henkilökunnalle kerran vuodessa.	T	

k) 440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Kurssitarjonta sisältää monipuolisesti ainakin liikuntaa, eri taiteenalojen kursseja, kädentaitoja ja kieliä. (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)	T	
Kurssimäärä supistuu enintään 10 %, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)	T	
Konservatorion oppilasmäärä on vähintään 7, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)	T	

Mittareiden toteumia ei ole kirjattu tilinpäätökseen näkyviin. Saatujen tietojen perusteella ne ovat toteutuneet.

l) 450 Joukkoliikenne

Tiedotuksen kehittäminen	T	
Matkaketjuajattelun vahvistaminen	T	
Liikennetarjonnan supistaminen vastaamaan talouden resursseja	T	

Mittareiden toteumia ei ole kirjattu tilinpäätökseen näkyviin. Saatujen tietojen perusteella ne ovat toteutuneet.

m) 453 Varhaiskasvatus

Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus (Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)	T	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen (Hyvinvointisuunnitelma kunta-laisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kunta malli)	T	
Hyvinvoinnin tukeminen (Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)	T	

Tunnusluvuilta ja mittareilta puuttuvat tavoitearvot/-ajat.

n) 454 Esiopetus

Laadukas pedagoginen esiopetus (Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi)	T	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen (Hyvinvointisuunnitelma kunta-laisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kunta malli)	T	
Hyvinvoinnin tukeminen (Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys)	T	

Tunnusluvuilta ja mittareilta puuttuvat tavoitearvot/-ajat.

o) 460 Nuorisotoimi

Vahvistaa nuorisovaltuuston ja päättäjien kanssa ”nuva kummi” – toimintaa.	T	
Käynnistää koulunuorisotyö.	T	
Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.	T	

p) 450 Liikuntatoimi

Harrastamisen Suomen Mallin toteutumien.	T	
Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee järjestöavustuksella vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi.	T	
Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa.	T	

q) 480 Kirjasto

Rutakko kirjastoverkon entistä parempi hyödyntäminen luettelointia keskittämällä. Vähentää ostopalvelujen tarvetta. (Tasapainoinen kuntatalous)	Osa	
Nuortenosaston viihtyisyyden parantaminen, sohvien uusiminen. Kirjaston kalusteet ovat 35 vuotta sitten uuteen kirjastotaloon hankittuja ja ovat käyttökänsä päässä. (Elinvoima ja hyvinvointi)	T	

r) 490 Kulttuuritoimi

Kulttuurikokemusten järjestäminen ja koordinoiminen eri väestöryhmien saatavuttavaksi (laki)	T	
Kulttuurialan vaikuttavuuden ja elinvoiman parantaminen Rautalammilla ja Pohjois-Savossa (kuntastrategia) (Pohjois-Savon kulttuuristrategia)	T	
Vuorovaikutteisuuden ja osallistamisen lisääminen (hyvinvointisuunnitelma)	T	

s) 500 Hallinto, Tekninen lautakunta

Toimintatulot ovat vähintään talousarvion mukaiset.	T	
Toimintamenot ovat enintään talousarvion mukaiset.	T	
Henkilöstön jaksaminen ja ammattitaidon ylläpito.	Osa	1
Toimen kehittäminen.	Osa	2

1) Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota työkuormitukseen, joihin ei loppuvuoden aikana saatu muutoksia; resurssipula vai organisointiongelma.

2) Tekoäly -projektiin kunta ei lähtenyt mukaan. Toimen kehittämiseen on henkilöstöllä halua ja innokkuutta, mutta ei resursseja.

• Tarkastuslautakunta painottaa arvioinnissaan seuraavia toiminnallisia kohtia:

- **Vuonna 2025 teknisen toimen kilpailutuksia tehtiin liian myöhään ja kiireellä, toiminnan suunnittelemattomuus ja ennakoimattomuus loi useita häiriöitä kunta-laisten palveluihin.**

- **Tarkastuslautakunta havaitsi arvioinnissaan menettelytapavirheitä suhteessa hallintosääntöön:**
  - 1. ulkoliikuntapaikkahoitajan valintaprosessin hoitaminen (tekninen lautakunta § 15/27.1.2026)**
  - 2. maakuntakaavan kommentointi (tekninen lautakunta § 62/28.8.2025 ja kunnanhallitus § 227/11.8.2025).**

Muut huomiot:

- Tarkastuslautakunnan työskentelyä hankaloitti kahden eri raportointijärjestelmän käyttö arviointiprosessin aikana.
- Tarkastuslautakunta sai korjatut aineistot vasta arviointikokouksen aikana.
- Tarkastuslautakunta toivoo jatkossa tarkkuutta tilinpäätöksen laatimisessa. Jo allekirjoitetuissa tilinpäätösversioissa on tekstin ja taulukoiden lukujen välillä suuria eroja.
- Kirjanpidossa tiliöinneissä tulee käyttää riittävästi kustannuspaikkoja ja/tai työnumeroita toiminnan hallittavuuden parantamiseksi ja kannattavuuden arvioinnin helpottamiseksi.
- Investointikäytäntöjä pitää muuttaa, eli nettoajattelusta pitää luopua ja anoa projektien kokonaiskustannuksia vastaavat investointipäätökset, jottei Toholahden kaltaiset määrärahan ylitykset toistu.
- Teknisen lautakunnan toiminnan- ja talouden toteumaraportissa (hallituksen kokoukset 19.08 ja 11.11) on esitetty eriävät sitovat tavoitteet kuin valtuuston hyväksymässä talousarviossa 2026.
- Tarkastuslautakunta havaitsi järjestelmässä yhden allekirjoittamattoman pöytäkirjan.

t) 510 Jätehuolto

Kuinka Jätekkukko toteuttaa jätteiden kuljetuspalvelut, sekajätteen aluekeräyspisteet ja Rinki-ekopisteitä täydentävät ekopisteet.	T	
Palvelutaso lajitteluasemille, vaarallisten jätteiden vastaanotolle sekä isokoisten jätteiden ja isojen jäte-erien noutopalveluille.	T	
Jätekkukon toteuttama palveluneuvonta ja viestintä sekä jätehuoltoviranomaisen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan tarjoamat viranomaispalvelut.	T	

u) 520 Vesihuolto

Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa.	T	
Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön.	T	
Vesihuollon kehittämissuunnitelman aikataulus- ja toteutussuunnitelma.	Osa	
Varautuminen tuleviin investointeihin.	Osa	
Varautuminen vedenjakelukatkoksiin	T	
Olemassa olevan vesi- ja viemäriverkoston kartoittaminen	Osa	

- **Talousarvion sitovat tavoitteet eivät tuo esiin tarkastuslautakunnan mielestä vesihuollon kriittisiä kohtia; korjausvelka, kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kartoitus**

pohjavesialueilla. Vesihuollon osalta sitovat tavoitteet eivät heijasta olemassa olevia uhkia, joita tarkastuslautakunta on kuulemisessa havainnut. Näitä ovat korjausvelka, vanhentunut infra (Himaniitti- ja rautaputket) ja jätevesijärjestelmien kartoituksen puuttuminen pohjavesialueilla. Tarkastuslautakunta suosittaa parempaa varautumista olemassa olevat riskit huomioiden.

v) 540 Kiinteistöt

Kiinteistöhoidon mitoituksen mukainen kiinteistöhoito ja kunnossapito.	T	
Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen.	T	
Energian ja kustannuksien säästö	Osa	1
Rakennusten PTS-suunnitelmien laadinta	Osa	2

1) Lämpöenergian kulutus 2025 kasvoi 443 MWh vrt. 2024. Kustannusvaikutus +180.181 €. Sähkön kulutus alitti tavoitteen eli säästöä kertyi 123.195 €. Kustannusten alituksessa korostui sähkönhinnan alentuma ja vähäisempi kulutus.

2) Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan PTS-suunnitelmat aloitettiin vuonna 2025.

w) 545 Ravintokeskus

Terveyttä edistävien ruokavalintojen lisääminen ruokakasvatuksen keinoin kouluruokailussa. Mittarina kouluruokailukysely ja asiakaspalautteet	T	
Kouluruokailun kiinnostuksen lisääminen osallistamalla oppilaat palvelun kehittämiseen mm. ruokaraadin toiminnan kautta. Mittarina kysely oppilaille, toimintakerrat sekä kouluterveyskysely.	T	
Hävikkiruuan pienentäminen.	T	

x) 550 Varikko

Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa.	T	
Kunnan kuljetukset ja kunnossapidot koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa, pyritään hoitamaan pääasiassa omalla kalustolla.	T	
Kustannustehokkuus, palvelumaksujen tarkastus.	Osa	1

- Palvelumaksuja tarkistettu, mutta ei kommentoitu kustannustehokkuuden parane-
mista. **Tarkastuslautakunta toivoo toteuman osalta yksityiskohtaisempia selvityk-
siä toimintavuonna 2026.**

y) 560 Liikenneväylät

Teissä ja päällysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita.	T	
Riittävä opastus.	T	
Valaistuksen huollot ajoittain sekä kaapeloinnin muutokset. Liikenneturvalli- suuden parantaminen.	T	1

1) Seurataanko valaistuksen toimintaa riittävästi?

z) 570 Maankäytön suunnittelu

Kaavoitustilanteen tarkastelu ja kehittäminen.	Osa	1
Pienten kaavamuutosten nopea käsittely.	T	

1) Toteumassa ei oteta kantaa sitovaan tavoitteeseen kaavoitustilanteen kehittämiseen.

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutumista ei ole voitu mitata.

Strategiassa painotetut asunto- ja tonttitarjonnan kehittäminen ja monipuolistaminen, tilinpäätöksessä ei ole ko. asioita kommentoitu.

- **Vuosittainen lakisääteinen kaavoituskatsaus vuodelle 2025 tekemättä.**

å) 580 Ympäristönsuojelu (Talousarviossa: Ympäristöterveydenhuolto)

Lupien käsittelyajan minimoiminen (käsittelyaika < 90 pv).	T	
Voimassa olevien maa-aineslupien vuositarkastusten ajan tasalle saattaminen.	T	
Vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi tehtävien toimenpiteiden suunnittelu.	T	
Pohjavesialueella olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kartoitus.	Ei	

Talousarvion määrälliset tavoitteet: luvat ja valvontasuunnitelmien mukaiset määräaikaistarkastukset, toteutuivat osittain.

ä) 590 Rakennusvalvonta

Lupien käsittelyaika enintään 14 arkipäivää.	Ei	
1.1.2025 voimaan astuvan maankäyttö- ja rakennuslain käyttöönotto sekä sähköisen lupapisteen käyttöönoton valmistelu.	T	
Kunnan nettisivujen rakennusvalvonta-osion uudistaminen.	T	

Talousarviossa asetetut tunnuslukujen ja mittareiden tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

5. Talousarvion tytär- ja osakkuusyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Rautalammin kunnalla on kolme tytäryhtiötä ja kahdeksan osakkuusyhtiötä, joille oli asetettu yhteensä 21 tavoitetta vuodelle 2025. Alla olevaan taulukkoon 3. on kerätty kooste tavoitteiden määrästä ja niiden prosentuaalisesta toteumasta. Tavoitteista kokonaan toteutuneiksi raportoitiin 38 prosenttia, osittain toteutuneeksi 24 prosenttia ja ei lainkaan toteutuneeksi 38 prosenttia.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että**
  - **tytäryhtiöiden tavoitteet ovat toteutuneet heikosti. Tytäryhtiöiden tavoitteista toteutui kokonaan ainoastaan 4 /15 kpl eli 27 % ja ei lainkaan 7/15 kpl eli 47 %. Tarkastuslautakunta kehottaa hallitusta ryhtymään tarvittaviin toimiin tytäryhtiöiden suhteen.**
  - **osakkuusyhtiöille valtuuston asettamat tavoitteet toteutuivat hyvin.**

Taulukko 3. Tytär- ja osakkuusyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen 2025 tilinpäätöksessä

Tytäryhtiö	Kpl	T	Osa	Ei
Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy	5	2	2	1
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit	4	1		3
Rautalammin Kehitys Oy	1			1
As Oy Tiinari	1	1		
As Oy Lupsakas	1			1
As Oy Rautalammin Kuusitie 3	1			1
Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo	1		1	
As Oy Rautalammin Lassilanpolku	1		1	
Osakkuusyhtiö				
Kehitysyhtiö SavoGrow Oy	3	2	1	
Istekki Oy	1	1		
Sansia Oy	2	1		1
Kaikki yhteensä	21	8	5	8

a) Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Yhtiö laatii ja päivittää yhtiön tarkan ja aikataulutetun kehittämissuunnitelman vuosille 2025–2027 ja alkaa toteuttaa Valtiokonttorin hyväksymää Asunnonhankinta Oy:n talouden tasapainottamisohjelmaa.	T	1
Yhtiö toteuttaa suunnitteluvuosien 2025–2027 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa ja panostaa asuinalueiden yleiseen viihtyvyyteen. Tulevista korjauksista ja viihtyvyyden parantamistoimista laaditaan aikataulu tammi-kuussa 2025.	T	2
Kunnan tiedonsaantia ja yhteistyötä tiivistetään ja toimitusjohtaja raportoi yhtiön tilanteesta kunnanvaltuustolle kolmannesvuosittain.	Osa	
Yhtiö toteuttaa uudisrakentamista kunnan ohjeistamalla tavalla.	Ei	3

Yhtiö kartoittaa toimintaansa sisältyvät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen.	Osa	4
--	-----	---

- 1) Valtiokonttorin hyväksymää tasapainottamisohjelmaa on tullut noudattaa jo useita vuosia.
- 2) Talousarviossa asetettuihin mittareihin: kumulatiivinen käyttöaste, vaihtuvuus ja asukas-tyytyväisyys, ei anneta tilinpäätöksessä tietoja. Epäselväksi jää mitä korjaussuunnitelmia on käytännössä toteutettu.
- 3) Uudisrakentamista ei toteutunut.
- 4) Epäselväksi jää, onko riskeihin varautumissuunnitelma laadittu.

b) Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Yhtiö kartoittaa sopimuksiin ja toimintaansa sisältyvät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen.	Ei	
Yhtiön lainat järjestellään vastaamaan lunastusehtoisten vuokrasopimusten takaisinmaksurytmiä. Kunnan tiedonsaantia ja yhteistyötä tiivistetään ja toimitusjohtaja raportoi yhtiön tilanteesta kunnanvaltuustolle kolmannesvuosittain.	T	
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushalleihin fuusioidaan Rautalammin kehitys.	Ei	
Yhtiö päivittää yhtiöjärjestyksen vastamaan nykyistä toimintaa.	Ei	

Talousarviossa esitettyihin mittareihin ei ole otettu kantaa tilinpäätöksessä. Yritystyytyväisyyskyselyn toteuttamisesta ja tuloksista ei ole mainintaa. Suomen Yrittäjien kuntabarometrikyselyn mukaan Rautalamppi sijoittuu pienet kunnat kokonaisranking-sarjassa sijalle 162/183 ka 2,74 (n=25).¹³

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajaa maaliskuun 2025 jälkeen.**

c) Rautalammin Kehitys Oy

Yhtiön fuusio viedään loppuun vuoden 2025 aikana.	Ei	
---	----	--

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajaa vuoden 2025 aikana.**

d) As Oy Tiinari

Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.	T	
--	---	--

e) As Oy Lupsakas

Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2022–2024.	Ei	1
--	----	---

- 1) Vuodelle 2025 ei ole talousarviossa asetettu tavoitteita.

¹³ Lähde: https://survey.taloustutkimus.fi/dashboard/kuntabarometri_2026/

f) As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Huoneiston omistuksesta pyritään luopumaan.	Ei	
---	----	--

g) Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Kunta joutuu luopumaan nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten.	Osa	1
--	-----	---

- 1) Kunta vuokrasi johtokeskuksen tilat Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon alakerasta.

h) As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Huoneistojen vuokrauksessa onnistuminen ja huoneistojen myynnin toteuttaminen	Osa	
---	-----	--

i) Kehitysyhtiö SavoGrow Oy

Yhtiö raportoi kunnanhallitukselle yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja erityisesti rautalampilaisiin yrityksiin kohdistuneista toimenpiteistä.	T	
Yhteistyötä ja vuorovaikutusta kunnan ja yhtiön välillä kehitetään erityisesti elinvoima työn ja kuntakehittämisen osalta.	T	
Savogrown strategian päivitys käynnistyy ja sen yhteydessä on syytä päivittää myös osakassopimus.	Osa	1

- 1) Osakassopimuksen päivittämisestä ei ole tietoa.

j) Istekki Oy

Yhtiön asiantuntemusta hyödynnetään tarpeen mukaan.	T	
---	---	--

k) Sansia Oy

Yhtiön hankintaosaamista ja yhteishankintakilpailutuksia hyödynnetään kunnan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.	T	
Kunta edellyttää Sansialta kerran vuodessa tapahtuvaa palvelunkuvauksen läpikäyntiä.	Ei	

6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämä kunnan toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on vielä laatimisvaiheessa. Näin ollen tämän toteutumista voidaan arvioida vasta vuonna 2027.

7. Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta

Kunnanhallitus käsitteli kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -lomakkeen (§351) sekä riskienkartoituslomakkeen päivittämisen vasta 8.12.2025 (§ 352) ja valtuusto hyväksyi ensin mainitun 16.12.2025 (§ 133).

- **Tarkastuslautakunta pyytää tietoa siitä, mitä ovat toimintakertomuksessa (s.24) mainitut hallituksen sisäisen valvonnan ohjeet, joihin valvonta perustui hallintosäännön lisäksi vuoden 2025 ajan ennen yllä mainittujen lomakkeiden valmistamista.**

Sisäisen valvonnan järjestämistä ja riskienhallintaa on toimintakertomuksessa kuvattu laajasti, mutta kuinka nämä asiat käytännössä toteutuvat jää monilta osin epäselväksi.

”Lisäksi kuvauksesta on suotavaa käydä ilmi, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuu organisaation eri tasoilla ja kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä (esim. talousarvio-, päätöksenteko- ja toimintaprosessit), miten on varmistettu henkilökunnan ja luottamushenkilöiden riittävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaaminen, miten on toimittu väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja miten toteutuneista väärinkäytöksistä on raportoitu. Jos kunnan sisäisen valvonnan järjestämisessä tai toteuttamisessa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.”¹⁴

- **Tarkastuslautakunta esittää kehittämistoimena, että jatkossa valvonnan järjestämisen ja riskienhallinnan kuvaksessa noudatetaan tarkoin yllä mainittua Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeistusta asianomaisten toimien käytännön toteutuminen mukaan lukien.**

8. Kunnanhallituksen päätökset

Tarkastuslautakunta katsoo tarpeelliseksi nostaa esiin seuraavat asiat liittyen hallituksen toimintaan ja päätöksiin.

Kunnanjohtaja maksoi Routa2 elokuvaan liittyvän sopimushinnan, ennen kuin sopimus oli saanut lainvoiman (hallitus § 170/26.5.2025). Sopimuksesta tuli valitusaikana valitus, jonka hallitus kumosi jo suoritettuun maksuun vedoten.

- **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että kaikkien kunnan toimielinten tulee noudattaa valitusaikoja koskevia velvoitteita.**

Kunnanhallitus on tehnyt päätöksiä kunnanjohtajan ajankohtaiskatsauksen alla: Kerkonkosken vuokratalojen kilpailutuksen keskeytys § 210/17.6.2025 ja kunnan keittiön ateriapalvelulinjaus, jota ei ilmene pöytäkirjasta § 246/25.8.2025

---

¹⁴ Lähde: [Yleisohje kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta](#) sivu 22

- **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että päätöasiat tulee nimetä selkeästi ja esittää omina pykälinään, jotta päätöksenteko on selkää ja avointa sekä päätökset ovat löydettävissä sähköisillä hakutoiminnoilla.**

Kunnanhallitus käsitteli tilivuotta 2025 koskevan tilintarkastuspöytäkirjan vasta 23.2.2026 (§ 71) vaikka tilintarkastaja luovutti sen 26.1.2026. Noin kuukauden viiveen aikana oli kaksi hallituksen kokousta 9.2. ja 16.2.2026.

- **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että tilintarkastuspöytäkirja tulee käsitellä viipymättä ja antaa käsittelyn jälkeen tarkastuslautakunnalle tiedoksi (Kuntalaki 123 § 3. mom.).**

Kunnanhallitus edellytti toimialoja laatimaan sisäisen valvonnan suunnitelman ja riskienhallintalomakkeen vuoden 2025 loppuun mennessä (tp 2025 s. 38). Ainoastaan sivistysosasto laati sen ajallaan. Hallinnon vastaava aineisto oli hallituksen käsittelyssä 9.2.2026 ja teknisen osaston riskienhallintasuunnitelma on ollut teknisen lautakunnan käsittelyssä vasta 18.5.2026; hallituskäsittelyä tästä ei ole ollut 3.6.2026 mennessä.

Kunnanhallitus on tehnyt § 336, kohta 6 /24.11.2025 päätöksen, joka on edellyttänyt puheenjohtajalta toimenpiteitä viimeistään 15.12.2025 mennessä. Vaadittuja toimenpiteiden suorittamisesta ei löydy pöytäkirjamerkintöjä 9.6.2026 mennessä.

- **Tarkastuslautakunta pyytää hallitukselta kuvauksen siitä, kuinka hallitus valvoo päätöstensä noudattamista.**

Kunnanhallitus on tehnyt lukuisia päätöksiä koskien uusiutuvaa energiaa: tuuli – ja aurinkovoimaa sekä valokuituverkkoa vuoden 2025 aikana.

- **Tarkastuslautakunta pyytää hallitukselta tiedon siitä, kuinka hallituksessa on huomioitu puheenjohtajiston ja jäsenten ilmoittamat sidonnaisuudet näiden asioiden käsittelyssä.**

9. Tarkastuslautakunnan arvio kunnan taloudesta

a) Tuloslaskelma ja investointiosan toteutuminen

Alun perin vuoden 2025 talousarvion tilikauden ylijäämäksi oli arvioitu 94.046 €. Talousarviomuutosten jälkeen tulostavoite muuttui negatiiviseksi ollen – 66.954,00 €. Lopulta tilikauden toteumaksi tuli 528.421 €, mikä on 595.375 € muutettua talousarviota parempi ja -32.773 € pienempi kuin vuoden 2024 tulos 561.194 €.

Positiivinen tulos syntyi erityisesti myyntitulojen 307.409 € sekä tukien ja avustusten 92.698 € arvioitua suuremmasta kasvusta. Toisaalta toimintamenoissa syntyi säästöjä suhteessa muutettuun talousarvioon: henkilöstömenot 279.107 €, palvelujen ostot 267.616 € sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat 242.307 €. Lisäksi valtionavustukset toteutuivat 222.269 € arvioitua

korkeampina. Verotulot olivat 7.031.000 € toteutuen 79.000 € arvioitua pienempänä. Loppu-tulemana kunnan vuosikate 2.097.239 € muodostui 1.297.022 € arvioitua paremmaksi. Tämä mahdollisti lisäpoistojen 184.756 € ja arvonalentumisten 516.892 € kirjaukset.

- **Tarkastuslautakunta pitää vuoden 2025 tulosta hyvänä, mutta ilmaisee samalla huolensa siitä, ovatko poistot ja arvonalentumiset riittävät suhteessa kunnan omistamien kiinteistöjen ja huoneistojen tilaan.**

Hallinto-osasto

- Luottamushenkilöhallinnon toimintakate on -743.735 €, mikä on 323.401 € enemmän, kuin talousarviossa on arvioitu. Luottamushenkilöhallintoon on kirjattu 400.000 € suunniteltua enemmän poistoja, mikä selittää suurta eroa.
- Hallinto- ja talous -toimintojen toimintakate -1.048.405 € toteutui talousarviomuutok-sen jälkeen miltei arvioituun summaan ylittäen sen 2,1 %.
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että hallinnon tulos on toteutunut muutetun talous-arvion mukaisesti lukuun ottamatta kunnanhallituksen alle kirjattua 400.000 € poistoylitystä.**

Sivistysosasto

- Koulutuksen toimintakate on -6.139.944 €. Koulutus sai aikaan 611.798 € säästöt verrattuna muutettuun talousarvioon. Suurimmat säästöt suhteessa talousarvioon olivat peruskoulussa 367.254 € ja varhaiskasvatuksessa 220 150 €. Vuoden 2024 tilinpäätök-seen verrattuna koulutuksessa syntyi säästöä 143.235 €.
- Kulttuuri- ja vapaa-aika -toiminto toteutui kokonaisuutena lähes talousarvioon, sillä toimintakate -611.524 € on vain 0,8 % talousarviota suurempi. Vuoteen 2024 verrat-tuna säästöä syntyi 22.764 €.
- **Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistysosaston tulos on arvioitua parempi kou-lutuksessa aikaansaatuun säästöjen vuoksi. Samalla tarkastuslautakunta painot-taa koulutuksen kokonaislaadun merkitystä niin oppilaille kuin työyhteisöllekin.**

Tekninen osasto

Teknisen toimen toimintakate on -931.144,06 €, joka alitti budjetin 89.144,06 € (8,7 %). Osas-ton tulot olivat hyvin budjetissa alittaen sen 10.187,79 €, ollen 2.966.959,21 €. Suurin budjet-tialitus oli menopuolella, kun kokonaismenot 3.189.976,56 € alittivat budjetin 430.494,44 € (13,3 %). Suurimman säästön teki 540 Kiinteistöt eli 179.128,20 € (11,6 %). Poistoissa oli roima ylitys 241.734,59 € (51,8 %), ollen kokonaisuudessaan 708.495,59 €.

Tarkastuslautakunta toteaa teknisen toimen osalta operatiivisten sitovien tavoitteiden toteu-tuneen pääsääntöisesti talousarvion mukaisesti, toteutuneita sitovia tavoitteita oli 24/35 eli 69 %. Talousarvion mukaiset valtuuston asettamat sitovat tavoitteet ovat tarkastuslautakun-nan arvion mukaan hyvin suurpiirteisiä ja teknisen toimen toiminnasta nousee huolta niiden

ulkopuolelta. Lisäksi arviointiprosessia suhteessa talousarvioon vaikeutti suuresti tilinpäätöksen keskeneräisyys arvioinnin kaikissa vaiheissa.

- **Tarkastuslautakunta painottaa arvioinnissaan seuraavia talouden pitoon liittyviä kohtia:**
  - Tilinpäätöksessä havaittiin tekstien ja taulukoiden luvuissa eroavaisuuksia.
  - Riittävä määrä kustannuspaikkoja parantaisi talouden seurantaa ja hallintaa; esimerkiksi liikuntapaikoilla ei ole omaa kustannuspaikkaa, vaikka sen hallinta on jo useamman vuoden ollut osa teknistä toimea.

Investointiosan toteutuminen

Talousarvion investointimenot olivat vuonna 2025 yhteensä - 824.000 € ja talousarvio muutoksen jälkeen sama summa, sillä käytännössä siirrettiin yhtiöittämisselvityksistä määrärahaa 20.000 skeittirampin rakentamiseen. Talousarvio toteuma oli - 1.255.800 €, ylitys yhteensä 431.800 €.

Osa hankkeista jäi toteutumatta kokonaan. Osa käynnistyi, mutta niiden kulut vuoden 2025 osalta ovat vähäisiä ja kirjattu siten käyttötalouteen, tai laskutus on tapahtunut vasta vuodenvaihteen jälkeen.

Tilikauden merkittävimmät investoinnit olivat Toholahden teollisuusalueen infra talousarviossa 210.000 €, toteuma 940.343 € ja saatu avustus vuonna 2025 on 516.308 € ja loppuosa 74.095 € maksetaan töiden valmistuttua vuonna 2026. Toisena Toholahden teollisuustonttien esirakentaminen talousarviossa 413.000 €, toteutuma vuonna 2025 on 516.309 €.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että Toholahden teollisuusalueen infran rakentamisessa vuonna 2025 ylitettiin talousarvio 847.414 € ilman valtuuston hyväksyntään. Ylitys sisältää myös 29.325 € arvonlisäveron kirjausvirheen.**

Vanhan kaatopaikan siistimiseen talousarviossa osoitettiin 100.000 €, toteuma 22.047 €.

- **Tarkastuslautakunnan huomio viranhaltijapäätöksistä, että niitä tehdään kunnassa yllättävän vähän. Tarkastuslautakunta muistuttaa vastuullisia viranhaltijoita noudattamaan ohjeistusta.**
- **Tarkastuslautakunnan yleinen huomio investoinneista**
  - Nykykäytännössä investoinnit päätetään aina budjettikerroksen yhteydessä, jolloin investoinnin toteuttamiseen voi muodostua pitkäkin aika.
  - Vuosi 2025 osoitti, että monissa investointikohteissa kustannukset alittivat eli rahaa jäi "kuluttamatta". Tarkemmalla kustannussuunnittelulla on mahdollista toteuttaa saman vuoden investointirahalla useampia tai kalliimpia investointeja. Vuonna 2025 tehdyissä investoinneissa alitettiin kustannuksia n. 170.000 EUR, 21 % investointirahasta; huomioimatta Toholahden ylitystä.

b) Rahoituslaskelmaosan toteutuminen

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 1.593.936 € muutettua talousarviota parempana ja 261.000 € heikompana kuin vuonna 2024.

Rahoituksen rahavirran puolella pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 1.534.000 €, kun talousarviossa niiden arvioitiin lisääntyvän 350.000 €. Tämä pienensi käytettäviä olevia rahavaroja 1.884.000 €. Uusilla lyhytaikaisilla lainoilla rahoitettiin niukkaa maksuvalmiutta 705.000 eurolla, tähän oli talousarviossa varattu 1.000.000 €. Lisäksi kunta myönsi 204.000 € lainan tytäryhtiölleen.

Kunnan taseessa on edellisten kausien ylijäämää 4.178.000 € ja vastaavasti konsernitaseessa sitä on 3.135.381 €.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan talous ja taseen ylijäämä ovat sellaisella tasolla, että ne antavat jonkin verran turvaa mahdollisten niukempien vuosien varalle. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 1,9 miljoonaa euroa suunniteltua enemmän, mikä on aikaan saanut kassan riittävyysongelman ja estänyt rahavarojen suuntaamisen muuhun käyttöön. Toisaalta pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy ymmärrettävästi korkoriski.**

10. Tilintarkastus ja sen tulokset

Tarkastuslautakunta joutui kilpailuttamaan tilintarkastuspalvelut vuosille 2025–2028 uudelleen, koska edellisen tarkastuslautakunnan päätöstä §59/2024 tilintarkastuspalveluista vuosille 2025 – 2028 ei ollut saatettu valtuuston käsittelyyn. Kilpailutuksen tuloksena tämän vaalikauden vastuunalaisena tilintarkastajana toimii KHT, JHT **Jarmo Raati** Talvea julkishallinnon palvelut Oy:stä. Hän esitti tilintarkastussuunnitelmansa tarkastuslautakunnalle 25.11.2025.

Tilintarkastajan tehtävät: ¹⁵

Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;

---

¹⁵ Kuntalaki 14. luku 123 §

4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Rautalammin kunnan tarkastuksessa noudatetaan kuntalain lisäksi muita voimassa olevia ja relevantteja säädöksiä sekä julkishallinnon hyvää tilintarkastustapaa.

Tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä tehtävien suorittamista. Tilintarkastaja suoritti tilintarkastuksen hyvän tilintarkastustavan mukaisesti noudattaen tarkastuslautakunnalle esittämänsä tilintarkastussuunnitelmaa.

Tarkastustyöstään tilintarkastaja Jarmo Raati on laatinut seuraavat dokumentit:

- Väliraportti 22.1.2026
- Tilintarkastuspöytäkirja 26.1.2026
- Tilintarkastuksen loppuraportti 29.5.2026
- Tilintarkastuspöytäkirja 3.6.2026, jota tarkastuslautakunta ei ole vielä saanut tiedoksi, koska kunnanhallitus ei ole käsitellyt sitä ennen arviointikertomuksen valmistumista.
- Tilintarkastuskertomus 3.6.2026

Vuoden 2025 tilintarkastusta rasittivat viiveet ja virheet tilinpäätöksessä. Tarkastus- ja arviointityötä vaikeutti muun muassa se, että kunnanhallituksen antamissa päivitettyissä tilinpäätöksissä ei eritelty kaikkia muutoksia edelliseen versioon nähden ja osa virheistä toistui versiosta toiseen. Tämä aiheutti tilintarkastukseen lisätyöpäiviä sekä suhteessa lakisääteisen tarkastuksen että tarkastuslautakunnan työn ennakoituun työmäärään nähden ja näin ollen sekä tilintarkastuksen että arviointilautakunnan kustannukset nousivat arvioidusta.

Ensimmäinen kunnanhallituksen hyväksymä tilinpäätös 2025 saatiin vasta 27.4.2026. Tämän jälkeen tilinpäätöksestä saatiin uusi allekirjoitettu versio 25.5.2026, minkä jälkeen ilmestyi vielä kaksi uutta versiota sisältäen teknisluontoisia korjauksia. Huomioitakoon, että Kuntalain 113 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tällöin tilinpäätöksessä tulee olla kaikilta osiltaan valmis.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että edellä kuvattu toiminta ei ole lain- ja tarkoituksenmukaista eikä tuloksellista.**

Tilintarkastuksessa on käyty läpi kirjanpidon oikeellisuutta ja sen prosessien kontrollien olemassaoloa ja toimivuutta. Lisäksi on tarkastettu hallinnon lainmukaisuutta, sisäistä valvontaa

ja riskienhallintaa muun tarkastuksen yhteydessä julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa ja tutustumalla ohjeisiin, sääntöihin sekä päätöksiin.

Tilintarkastuskertomukseen kirjattujen merkittävien havaintojen lisäksi (kohdat 1 -3) tilintarkastaja on raportoinnissaan painottanut seuraavia asioita, joihin tarkastuslautakunta yhtyy.

- 1) Kunta on myöntänyt tytäryhtiölleen 200 000 euron lainan tilikauden 2025 aikana ilman kuntalain 129 § mukaista turvaavaa vakuutta.**
- 2) Kunta on luovuttanut tilikauden 2025 aikana omistamansa kiinteistön kilpailutilanteessa markkinoilla toimivalle taholle ilman kuntalain 130 § mukaista tarjouskilpailua tai puolueetonta arviota kiinteistön markkina-arvosta.**
- 3) Vuoden 2025 talousarvion sitovien määrärahojen ylityksiä on tapahtunut erään investointihankkeen kohdalla, eikä olennaista poikkeamaa ole hyväksytty valtuustossa. Seuraavat poikkeamat on katsottava olennaisiksi: Toholahden teollisuusalueen infra-investointihanke, määrärahan ylitys 0,85 milj. euroa (403 %, tilivelvollinen tekninen lautakunta ja tekninen johtaja).**
- 4) Esteellisyudet ja niiden perusteet tulee kirjata näkyviin pöytäkirjaan kaikissa toimielimissä.**
- 5) Kunnan kannattaa varmistaa, että kaikkien työntekijöiden kanssa on allekirjoitetut työsopimukset ja ilmoitukset palkkoihin vaikuttavista tekijöistä/muutoksista ilmoitetaan palkkalaskentaan viipymättä.**
- 6) Vuoden 2024 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus 2024 ja hallintosääntö 17.8.2021 ja päivitetty 10.6.2025 puuttuvat kunnan Internet-sivuilta vastoin kuntalain 12 luku § 109 edellyttämiä keskeisiä esitettäviä tietoja. Ne tulee laittaa näkyviin.**
- 7) Luottokorttilaskujen tapahtumat tulee täsmäyttää kuukausittain alkuperäisiin kuitteihin viimeistään laskun hyväksymisvaiheessa.**
- 8) Kunnan tulee muuttaa hyväksyntäkäytänteitä vastaamaan talousarvion täytäntöönpano-ohjeistusta siten, että esihenkilö hyväksyy luottokorttilaskut.**
- 9) Kunnalta puuttuu kirjallinen ohjeistus koskien mm. neuvottelu- ja edustuskuluja sekä henkilöstön muistamiskuluja. Ohjeistus on suositeltavaa laatia ja ottaa käyttöön koko kunnassa.**
- 10) Muiden lainasaamisten osalta havaittiin, että lainasaamiset eivät täsmää täysin Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n taseeseen, eroa on 69.536,91 €. Suositus on, että kunta selvittää eron syyt ja oikaisee saldot tehdyn selvityksen perusteella joko kunnan tai tytäryhtiön taseessa sekä tarvittaessa laatii ja päivittää velkakirjat myönnettyjen tytäryhtiölainojen osalta.**
- 11) Liitetietojen henkilöstömäärä on suositeltavaa ilmoittaa henkilötyövuosina Kuntaliiton päivitetyn yleisohjeen mukaisesti.**
- 12) Kunnan konsernitilinpäätöstä on korjattu tilivuoden 2024 tilintarkastuksen yhteydessä. Konsernitilinpäätöksen oman pääoman jatkuvuudessa on 55.611,45 euroa**

kohdentamatonta eroa. Kunnan tulee selvittää erot ja korjata tarvittaessa virheeliset kirjaukset omassa pääomassa.

13) Kunnan tulee selkeyttää ohjeistustaan yhteishankintayksikön käyttöön liittyvästä toimivallasta ja päätöksenteosta. Kunnan tulee varmistaa, että

- a. toimivallan delegointi yhteishankintayksikölle perustuu selkeään, muodolliseen ja asianmukaisesti dokumentoituun päätökseen.
- b. toimivaltainen toimielin tai viranhaltija on yksiselitteisesti määritelty hallintosäännössä tai sitä täydentävissä ohjeissa.
- c. päätökset yhteishankintayksikön hankintoihin osallistumisesta tehdään johdonmukaisesti ja kirjallisesti ja ne ovat jälkikäteen todennettavissa.
- d. Kunta päivittää hallintosääntöään ja hankintaohjeitaan siten, että ne kattavat nimenomaisesti yhteishankintayksikön käytön ja siihen liittyvät vastuut.

14) Tulee varmistua siitä, että hankintalain soveltamisalaan kuuluvissa hankintapäätöksissä on hankintalain 126 § mukainen hankintalain periaatteiden mukainen valitusosoitus markkinaoikeuteen ja oikaisuohje. Hankinnan valmisteluun liittyviin päätöksiin ei liitetä valitusosoitusta ja oikaisuohjetta.

15) Sidonnaisuudet on käsitelty kuntalain mukaisesti ja käsitelty valtuustossa 11.11.2025.

- a. Sidonnaisuusilmoitusten lisäksi on suositeltavaa kehittää toimintamalli lähipiiritapahtumien tunnistamiseen, seurantaan ja tarvittaessa hyväksyntään dokumentoidusti.
- b. Johtavat viranhaltijat tekevät sidonnaisuusilmoitukset, joiden avulla kunta tunnistaa hankintoja tekevien henkilöiden lähipiiritahot.
- c. Sidonnaisuuksien, esteellisyyksien ja lähipiiritoimien osalta konserniohje on syytä päivittää sekä tarkistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävän laaja ja selkeä kuvaus.

16) Kunnan on suositeltavaa

- a. varmistaa vuosittain tietojensiirtymisen täydellisyys laatimalla dokumentoitu täsmäytys laskutusjärjestelmien ja kirjanpidon välillä.
- b. tehdä pankkitilien täsmäytys kuukausittain pankkitiliote vs. taseen saldo, ei pelkästään kassapäiväkirjaan.
- c. ottaa muistiotositteiden kirjaamiseen käyttöön kontrolli, jossa muistiotositteet hyväksytään dokumentoidusti kaikilta osin.

17) Hankintaprosessia suositellaan kehitettävän seuraavasti:

- a. Kunta kehittää hankintaprosessin ohjeistusta, kontrolleja ja seurantamalleja sekä päivittää sisäisiä ohjeita hankinnoista tulokannanvaraisten kohtien osalta selkeyden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi.
- b. Kunta seuraa säännöllisesti hankintalain mukaisia hankintakokonaisuuksia ja reagoi tarpeen mukaan hankintalain periaatteita soveltaen

- c. Kunta seuraa hankintakokonaisuuksien kustannuskertymiä systemaattisesti, jotta muuttuviin tilanteisiin voidaan tarpeen mukaan reagoida
- d. Käynnistää talouspalveluiden avoimen kilpailuttamisen siten, että hankinta saavuttaa lainvoimaisuuden viimeistään optiokauden päättyessä, mutta mahdollisesti jo ennen varsinaisen sopimuskauden päättymistä
- e. Päivittää kunnassa käytössä olevat yleiset viranhaltijoiden ja luottamuselinten hankintapäätöspohjat ajan tasalle siten, että laadittavat hankintapäätökset sisältävät kaikki hankintalain edellyttämät tiedot ja varmistaa osaamisen järjestämällä tarkoituksenmukaista koulutusta hankinnoista.

18) Kerkonjoen koulurakennuksen osalta on suositeltavaa, että kunnanhallitus arvioi sen tulevaisuuden käyttötarkoituksen ja muuttaa tarvittaessa poistosuunnitelman vastaamaan jäljellä olevaa pitoaikaa ja arvoa kunnan palvelutuotannossa.

Tarkastuslautakunta on esittänyt tässä arviointikertomuksessa arvionsa kunnan ja kuntakonsernin vuoden 2025 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä siitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. **Tarkastuslautakunnan tärkeimmät arviot, havainnot ja kommentit on esitetty edellä eri aihealueiden alla lihavoimilla korostettuna.**

Tarkastuslautakunta esittää kiitoksensa kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille Rautalammin kunnan, kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden eteen tehdystä työstä. Haluamme kiittää myös kuntalaisia, yrittäjiä, yhdistyksiä ja vapaa-ajanasukkaita heidän tekemästään työstä yhteisömmme hyväksi.

11. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta luovuttaa arviointikertomuksen vuodelta 2025 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää kunnanhallitusta antamaan vuoden 2026 loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus on ryhtynyt arviointikertomuksessa esitettyjen yhteenvetojen, johtopäätösten ja suositusten vuoksi.

Rautalammilla 9. kesäkuuta 2026

Asiakirja allekirjoitetaan sähköisesti.

Satu Pirhonen ¹⁶

Puheenjohtaja

Jouni Juhala ¹⁷

Sihteeri

Päivi Eklund

Jäsen

Seppo Hänninen

Jäsen

Anne-Mari Pynnönen ¹⁸

Varajäsen

Anni Pihl ¹⁹

Varajäsen

Teuvo Gråsten ²⁰

Varajäsen

---

¹⁶ poissulkien teknisen lautakunnan alaisten asioiden arviointi ja hallituksen § 336

¹⁷ poissulkien elinvoimatyöryhmän, Asunnonhankinta Oy:n ja Oikarilan teollisuushallit kiinteistö Oy:n arviointi

¹⁸ poissulkien teknisen lautakunnan alaisten asioiden arviointi

¹⁹ ainoastaan teknisen lautakunnan alaisten asioiden arviointi

²⁰ ainoastaan elinvoimatyöryhmän, Asunnonhankinta Oy:n ja Oikarilan teollisuushallit kiinteistö Oy:n arviointi

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 30 pages before this page

Dokumentet inneholder 30 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 30 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 30 sider før denne side

Detta dokument innehåller 30 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende